

Voorstel van wet van het lid Michon-Derkzen tot wijziging van Boek 1, 4 en 10 van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de introductie van een regeling voor meerouderschap

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten: Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is Boek 1, 4 en 10 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te wijzigen in verband met de introductie van een regeling voor meerouderschap;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3, eerste lid, wordt na “een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap” ingevoegd
“, een gerechtelijke toekenning van het ouderschap in geval van meerouderschap,”.

B

Na artikel 3 wordt een nieuw artikel ingevoegde, luidende:

Artikel 3a

Indien bij of krachtens enige wet gestelde regels betrekking hebben op een of twee ouders, zijn deze bepalingen, indien dit in het concrete geval redelijk en passend is, van overeenkomstige toepassing op een situatie met drie of vier ouders in geval van meerouderschap, tenzij uit het bij of krachtens de wet bepaalde anders volgt.

C

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van de leden 6 tot en met 13 tot 7 tot en met 14 wordt een lid ingevoegd, luidende:

6. Indien een kind door gerechtelijke toekenning van het ouderschap in het geval van meerouderschap in familierechtelijke betrekking tot meer dan twee ouders komt te staan, krijgt het de geslachtsnaam van een van hen of van twee ouders in een vrij te bepalen volgorde waarvan de ouders ter gelegenheid van de toekenning van het ouderschap gezamenlijk hebben verklaard dat het kind deze zal hebben. De rechterlijke uitspraak inzake de toekenning van het ouderschap vermeldt de verklaring van de ouders hieromtrent.

2. In het negende lid (nieuw) wordt in de eerste zin “of zesde lid” vervangen door “, zesde of zevende lid” en wordt in de derde zin “zevende lid” vervangen door “achtste lid”.

3. In het twaalfde lid (nieuw) wordt “negende lid” vervangen door “tiende lid”.

4. In het veertiende lid (nieuw) wordt “zesde lid” vervangen door “zevende lid”.

D

In artikel 20 wordt in het eerste lid, onder a, “een gegrondverklaring van een ontkenning van het vaderschap of moederschap of” vervangen door “een gegrondverklaring van een ontkenning van het vaderschap of moederschap, een gerechtelijke toekenning van het ouderschap in geval van meerouderschap, een herroeping van een gerechtelijke toekenning van het ouderschap in geval van meerouderschap, een beëindiging van het ouderschap in geval van meerouderschap”.

E

Aan artikel 198, eerste lid, wordt onder vervanging van “; of” aan het slot van onderdeel d door een puntkomma en onder verlettering van onderdeel e tot onderdeel f een onderdeel ingevoegd, luidende:

e. aan wie het ouderschap in geval van meerouderschap gerechtelijk is toegekend; of.

F

Aan artikel 199, eerste lid, wordt onder vervanging van “; of” aan het slot van onderdeel d door een puntkomma en onder verlettering van onderdeel e tot onderdeel f een onderdeel ingevoegd, luidende:

e. aan wie het ouderschap in geval van meerouderschap gerechtelijk is toegekend; of.

G

Aan Titel 11 wordt een afdeling toegevoegd, luidende:

AFDELING 7. MEEROUDERRSCHAP

§ 1 Afstamming in geval van meerouderschap

Artikel 213

1. Gerechtelijke toekenning van ouderschap van meer dan twee personen geschiedt door een uitspraak van de rechtbank op gezamenlijk verzoek van hen die met meer dan twee personen ouders van een kind wensen te worden.

2. De rechtbank kent het ouderschap slechts toe indien:

a. de betrokkenen bestaan uit:

1° de geboortemoeder van het kind,

2° de biologische ouder van het kind, en

3° de levensgezel van een van de voornoemde personen;

b. alle betrokkenen instemmen met de toekenning van het verzochte ouderschap.

c. de betrokkenen krachtens artikel 41 een huwelijk met elkaar mogen sluiten of krachtens artikel 80a, vijfde lid, een geregistreerd partnerschap met elkaar mogen aangaan;

- d. de betrokkenen gezamenlijk niet meer dan twee huishoudens vormen waarvan steeds de geboortemoeder of een ouder met een biologische band met het kind onderdeel uitmaakt;
- e. het gezamenlijk verzoek een door alle betrokkenen ondertekende meerouderschapsovereenkomst bevat met daarin ten minste de onderdelen, genoemd in artikel 214;
- f. de geboortemoeder ter zitting verklaart dat zij nog niet zwanger van het kind is;
- g. de betrokkene die niet de Nederlandse nationaliteit bezit of rechtmatig in Nederland verblijft als bedoeld in artikel 8, onder b, d of e, van de Vreemdelingenwet 2000, een verklaring verstrekt inzake het eigen verblijfsrecht tevens inhoudende de verklaring dat diens verzoek om toekenning van het ouderschap niet wordt gedaan met het oogmerk om verblijfsrecht in Nederland te verkrijgen.
- h. het belang van het kind zich niet tegen de toekenning verzet, en
- i. het kind als gevolg van de toekenning niet meer dan vier ouders zal hebben.

3. Toekenning van ouderschap aan meer dan twee personen wordt aan personen die reeds gezamenlijk de ouders van een eerder geboren kind zijn, niet geweigerd op grond van het tweede lid, onderdeel a, onder 3°, of onderdeel d, tenzij de rechtbank de toekenning kennelijk niet in het belang van het kind acht.

Artikel 214

In de meerouderschapsovereenkomst, bedoeld in artikel 213, tweede lid, onder e, worden in ieder geval afspraken opgenomen over:

- a. de wijze waarop de betrokkenen de verzorgings- en opvoedingstaken, bedoeld in artikel 247, verdelen;
- b. de hoofdverblijfplaats van het kind;
- c. de naamskeuze die ten aanzien van het kind zal worden gedaan, in overeenstemming met artikel 5;
- d. de wijze waarop het kind zal worden geïnformeerd over zijn ontstaansgeschiedenis;
- e. de verdeling van de kosten van de verzorging en opvoeding van het kind;
- f. de wijze waarop de betrokkenen elkaar informatie verschaffen en raadplegen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van het kind;
- g. het tijdstip waarop de afspraken in de meerouderschapsovereenkomst worden geëvalueerd, alsmede de wijze waarop de afspraken in de meerouderschapsovereenkomst kunnen worden gewijzigd.

Artikel 215

De ambtenaar van de burgerlijke stand waarnaar de griffier op grond van artikel 20e, eerste lid, de beschikking houdende de gerechtelijke toekenning van ouderschap ingeval van meerouderschap zendt, is die van de woonplaats van de geboortemoeder.

Artikel 216

1. De gerechtelijke toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap heeft betrekking op het eerste kind of, indien de zwangerschap een meerling betreft, de eerste kinderen, geboren binnen drie jaar nadat de beschikking waarin deze is opgenomen in kracht van gewijsde is gegaan. Wordt binnen deze periode uit de moeder een kind levenloos geboren, dan geldt de toekenning van ouderschap tevens voor diens registratie. Is binnen deze periode geen kind geboren, dan wordt de toekenning geacht nooit te hebben bestaan.
2. Onverminderd artikel 2, werkt de gerechtelijke toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap vanaf de geboorte van het kind.

Artikel 217

1. De betrokkenen oefenen door toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap vanaf de geboorte het gezag over het kind gezamenlijk uit.
2. De artikelen 253n en 253o zijn van overeenkomstige toepassing op het gezamenlijk gezag van de ouders in geval van meerouderschap.

§ 2 Herroeping en beëindiging van ouderschap in geval van meerouderschap

Artikel 218

1. Op verzoek van een van de personen op wiens verzoek de beschikking houdende de gerechtelijke toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap is uitgesproken, herroept de rechtbank de toekenning indien de geboortemoeder niet zwanger is op het tijdstip van dit verzoek en er evenmin sinds de toekenning een kind uit haar is geboren.
2. Op verzoek van een betrokkene of ouder herroept de rechtbank de gerechtelijke toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap op de grond dat deze persoon niet de biologische ouder van het kind is indien het verzoek tot gerechtelijke toekenning van het ouderschap ingeval van meerouderschap van deze persoon door bedreiging, dwaling of bedrog tot stand is gekomen.
3. Het verzoek, bedoeld in het tweede lid, wordt ingediend vóór de geboorte van het kind of binnen een jaar daarna.
4. Overlijdt de betrokkene of ouder vóór de afloop van de in het vorige lid gestelde termijn, dan kan een kind van de betrokkene of ouder of, bij gebreke van een kind, een ouder van die betrokkene of ouder de rechtbank verzoeken de toekenning van ouderschap in geval van

meerouderschap te herroepen op de grond, bedoeld in het tweede lid. Het verzoek wordt gedaan vóór de geboorte van het kind of binnen een jaar daarna.

Artikel 219

1. Zodra de beschikking houdende herroeping van de toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap in kracht van gewijsde is gegaan, wordt de toekenning geacht nimmer gevolg te hebben gehad. Te goeder trouw door derden verkregen rechten worden hierdoor niet geschaad.

2. Door de herroeping ontstaat geen vordering tot teruggave van de kosten van verzorging en opvoeding of van levensonderhoud van het kind noch tot teruggave van het krachtens vruchtgenot genotene. Voorts ontstaat geen verplichting tot teruggave van genoten vermogensrechtelijke voordelen die uit de toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap zijn voortgevloeid, voor zover degene die hen heeft genoten ten tijde van het instellen van het verzoek daardoor niet was gebaat.

3. Artikel 215 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 220

1. Het ouderschap ingeval van meerouderschap kan op de grond dat een ouder niet de biologische ouder is door een uitspraak van de rechtbank op verzoek van het kind worden beëindigd.

2. Het verzoek wordt door het kind ingediend niet eerder dan de dag waarop het kind meerderjarig is geworden en niet later dan drie jaren daarna.

3. Voor het geval het kind overlijdt voor de afloop van de in het tweede lid gestelde termijn, is artikel 201, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.

4. Artikel 215 is van overeenkomstige toepassing.

ARTIKEL II

Artikel 11 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid wordt een zin toegevoegd, luidende:

In geval van meerouderschap worden onder volle zusters of volle broers verstaan de kinderen met al dezelfde ouders.

2. Er wordt een lid toegevoegd luidende:

4. In afwijking van het derde lid bedragen in geval van meerouderschap de erfdelen van de ouders gezamenlijk ten hoogste de helft van de nalatenschap. Wanneer het erfdeel van een ouder dan echter minder zou bedragen dan het erfdeel dat deze ouder op grond van het eerste lid zou verkrijgen, komt aan de ouder dit laatstgenoemde erfdeel toe.

ARTIKEL III

In Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek wordt na Afdeling 3 een nieuwe afdeling ingevoegd, luidende:

AFDELING 3A FAMILIERECHTELIKE BETREKKINGEN IN GEVAL VAN MEERROUDERSCHAP

Artikel 98a

1. Of een kind in familierechtelijke betrekkingen komt te staan tot een persoon die een meerouderschapsovereenkomst als bedoeld in artikel 214 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek heeft gesloten met de persoon uit wie het kind is geboren en een mogelijke andere ouder van dit kind, wordt bepaald door het Nederlandse recht.

2. Het Nederlandse recht is eveneens van toepassing op alle vragen voortvloeiend uit Afdeling 7 van titel 11 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, waaronder vragen betreffende de meerouderschapsovereenkomst, als bedoeld in artikel 214 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

ARTIKEL IV

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3 wordt in de aanhef “de artikelen 4 en 5” vervangen door “de artikelen 3a, 4 en 5”.

B

Na artikel 3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3a

1. In zaken betreffende de gerechtelijke toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap heeft de Nederlandse rechter rechtsmacht indien alle betrokkenen in Nederland hun gewone verblijfplaats hebben ten tijde van het verzoek op grond van artikel 213 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Heeft de Nederlandse rechter rechtsmacht aangenomen op grond van het eerste lid, dan heeft de Nederlandse rechter tevens rechtsmacht ter zake van daarmee verband houdende opvolgende zaken, waaronder verzoeken op grond van artikel 218 en artikel 220 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

C

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1.” geplaatst.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Rechtsmacht kan niet op grond van het eerste lid worden aangenomen in zaken betreffende de gerechtelijke toekenning van ouderschap in geval van meerouderschap.

ARTIKEL V

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,